

STOWARZYSZENIE KSIĘGOWYCH W POLSCE
RADA NAUKOWA

ZESZYTY
TEORETYCZNE
RACHUNKOWOŚCI

Vol. 47, NUMER 3

WARSZAWA 2023

Spis treści / Contents

Justyna Dobroszek, <i>Od Zespołu Redakcyjnego</i> – Editorial	7
Kinga Bauer, <i>Menedżerowie przedsiębiorstw w restrukturyzacji sądowej jako użytkownicy sprawozdań finansowych</i> – Managers of enterprises under court restructuring as users of financial statements	11
Mariusz Karwowski, <i>Wymiar podatkowy społecznej odpowiedzialności biznesu, w tym koszty CSR i ich ujęcie w rozliczeniu podatku dochodowego</i> – The tax dimension of corporate social responsibility, including recognising CSR expenses in income tax settlements	35
Katarzyna Kobiela-Pionnier, <i>(Nie)poprawność raportów finansowych w formacie ESEF wybranych polskich emitentów giełdowych</i> – The (in)correctness of financial reports in the ESEF format of selected Polish listed companies	59
Dominika Korzeniowska, Anna Wilkońska, <i>Poczucie prawnej odpowiedzialności zawodowej wśród księgowych w Polsce. Pilotażowe badanie jakościowe</i> – The sense of legal professional responsibility among accountants in Poland. A pilot qualitative study	77
Monika Łada, Klaudia Martinek-Jaguszewska, <i>Autonomizacja procesów rachunkowości</i> – The autonomization of accounting processes	95
Ewa Wanda Maruszewska, Maciej Andrzej Tuskiewicz, <i>Zmiany klasyfikacji i prezentacji pozycji w rachunku zysków i strat. Dyskusja nad nowym standardem</i> – Planned changes to the classification and disclosure of items in the profit and loss statement. Discussion on the exposure draft of a new international standard	113
Beata Sadowska, <i>Wynik finansowy Lasów Państwowych i podział zysku – w opiniach interesariuszy</i> – The financial results of Polish State Forests and profit distribution – in the opinions of stakeholders.....	133
Arleta Szadziewska, Anna Szychta, Halina Waniak-Michalak, <i>Pomiar realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju przez spółki notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie w świetle wytycznych UNCTAD–ISAR</i> – Measuring the implementation of the Sustainable Development Goals by companies listed on the Warsaw Stock Exchange in the light of the UNCTAD–ISAR guidance	157
Z historii rachunkowości / Accounting history	
Sławomir Sojak, <i>Zgubny przypadek wiary w możliwości księgowości weneckiej w humoresce Juliana Wieniawskiego Buchalterya podwójna</i> – A fatal case of belief in the possibilities of Venetian accounting in Julian Wieniawski's humoresque <i>Buchalterya podwójna</i>	187

W kierunku umiędzynarodowienia / Towards internationalization

Małgorzata Czerny, Magdalena Kowalczyk, *How cultural factors influence sustainable development reporting in Poland*

– Wpływ czynników kulturowych na raportowanie zrównoważonego rozwoju w Polsce 203

Magdalena Kowalczyk, Remigiusz Napiecek, *E-governance and blockchain technology in local government*

– E-administracja i technologia *blockchain* w samorządzie terytorialnym 221

Informacje dla autorów 239

Instructions for authors 253

Menedżerowie przedsiębiorstw w restrukturyzacji sądowej jako użytkownicy sprawozdań finansowych

KINGA BAUER

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest określenie przesłanek i warunków wykorzystania sprawozdań finansowych przez menedżerów przedsiębiorstw przechodzących sądowe procesy restrukturyzacji.

Metodyka/podejście badawcze: Badanie składa się z analizy regulacji prawnych, przeglądu literatury oraz badań empirycznych przeprowadzonych na próbie 109 specjalistów w dziedzinie restrukturyzacji i upadłości. W badaniach empirycznych zastosowano autorski kwestionariusz ankietowy. Do opracowania wyników badania wykorzystano metody statystyczne, w szczególności wyznaczono podstawowe parametry statystyczne opisujące uzyskaną próbę badawczą, natomiast w celu zbadania różnic między wynikami uzyskanymi w poszczególnych grupach specjalistów przeprowadzono test Kruskala-Wallisa.

Wyniki: W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, iż regulacje prawne podkreślają potrzebę wykorzystania sprawozdań finansowych przez menedżerów przedsiębiorstw przechodzących sądowe procesy restrukturyzacji. Wyniki badań empirycznych wskazują na pozytywną ocenę wiedzy z rachunkowości menedżerów, która jest warunkiem koniecznym do wykorzystania informacji pochodzących ze sprawozdań finansowych. Respondenci ocenili również pozytywnie istotność ogółu cech jakościowych sprawozdań finansowych przy podejmowaniu decyzji przez menedżerów przedsiębiorstw w restrukturyzacji sądowej.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Z uwagi na obszerność tematyki dotyczącej informacyjnej roli rachunkowości w sądowych procesach restrukturyzacji, badania ograniczono do jednej z grup interesariuszy, tj. menedżerów. Pewnym ograniczeniem jest również stosunkowo mała populacja przedsiębiorstw przechodzących te procesy i wynikająca stąd mało liczna populacja specjalistów w tej dziedzinie.

Oryginalność/wartość: Podjęte badania są próbą wypełnienia luki badawczej dotyczącej potrzeb i możliwości wykorzystania informacji pochodzących ze sprawozdania finansowego przez menedżerów przedsiębiorstw przechodzących restrukturyzację sądową.

Słowa kluczowe: restrukturyzacja, niewypłacalność, zagrożenie niewypłacalnością, cechy jakościowe sprawozdań finansowych, kontynuacja działalności, menedżer.

Abstract

Purpose: The objective of the article is to define the reasons and conditions for the use of financial statements by managers of enterprises undergoing court restructuring processes.

Methodology/approach: The study consists of an analysis of legal regulations, a literature review and empirical research conducted on a sample of 109 specialists in restructuring and bankruptcy. The author used her own questionnaire for the empirical research. Statistical methods were used to develop the research results, in particular, the basic statistical parameters that describe the research sample were determined. The Kruskal-Wallis test was conducted to examine the differences between the results in the different groups of respondents.

Findings: The legal regulations emphasize the need for managers of enterprises undergoing court restructuring to use financial statements. The research results indicate a positive assessment of managers' accounting knowledge, which is essential when using information from financial statements. The respondents also positively assessed the significance of all the qualitative features of financial statements when managers of court restructuring enterprises use them to make decisions.

Research limitations/implications: The informational role of accounting in judicial restructuring processes is an extensive subject matter; therefore, the research was limited to one stakeholder group, i.e., managers. Another limitation is the relatively small population of enterprises undergoing these processes and, as a result, the small population of specialists in this field.

Originality/value: The research is an attempt to fill the research gap regarding the needs and possibilities of using information from financial statements by managers of enterprises undergoing judicial restructuring.

Keywords: restructuring, insolvency, threat of insolvency, qualitative features of financial statements, going concern, manager.

Wymiar podatkowy społecznej odpowiedzialności biznesu, w tym koszty CSR i ich ujęcie w rozliczeniu podatku dochodowego

MARIUSZ KARWOWSKI

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest przedstawienie zakresu ujawnianych informacji dotyczących kwestii podatkowych w raportach niefinansowych, w tym kosztów społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR), i ich ujęcia w rozliczeniu podatku dochodowego od osób prawnych.

Metodyka/podejście badawcze: Po pierwsze, na podstawie badania literatury i regulacji prawnych, odniesiono się do kwestii podatkowych w ramach CSR, scharakteryzowano koszty CSR oraz omówiono ich ujęcie w rozliczeniu podatku dochodowego od osób prawnych. Po drugie, przeprowadzono badanie empiryczne, które oparto na analizie zawartości raportów niefinansowych podmiotów wchodzących w skład WIG20, z wyłączeniem banków i ubezpieczycieli, pod kątem ujawnień podatkowych, w tym kosztów CSR.

Wyniki: Stwierdzono, że badane spółki rzadko odnoszą się do kwestii podatkowych w raportach niefinansowych. Tym bardziej nie ujawniają uzyskanych korzyści podatkowych związanych z ponoszeniem kosztów CSR. Na podstawie przeprowadzonego badania można uznać, że CSR powinna zostać rozszerzona o kwestie podatkowe, jednak nie jest konieczne wyznaczanie oddzielnego obszaru.

Oryginalność/wartość: W literaturze niewiele wiadomo na temat kwestii podatkowych w CSR, chociaż coraz częściej wprowadzane są rozwiązania podatkowe mające zachęcić

przedsiębiorstwa do zachowania społecznie odpowiedzialnego. W związku z tym oryginalność artykułu polega na poszerzeniu wiedzy na ten temat.

Słowa kluczowe: społeczna odpowiedzialności biznesu, koszty społecznej odpowiedzialności biznesu, podatek dochodowy od osób prawnych, raportowanie niefinansowe.

Abstract

Purpose: The article presents the scope of disclosed information relating to tax issues in non-financial reports, including corporate social responsibility (CSR) expenses and how they are recognised when settling corporate income tax.

Methodology/approach: Firstly, based on a study of the literature and legal regulations, the tax issues under CSR are addressed, CSR expenses are characterised, and how they are recognised in corporate income tax settlement is discussed. Secondly, an empirical study was conducted based on the content analysis of non-financial reports of entities included in the WIG 20, excluding banks and insurers, in terms of tax disclosures, including CSR expenses.

Findings: The surveyed companies rarely refer to tax issues in their non-financial reports. Furthermore, they do not disclose the tax benefits related to the expenses of CSR. Based on the research, it can be concluded that CSR should be extended to tax issues, but it is not necessary to designate a separate area.

Originality/value: In the literature, little is known about tax issues in CSR, although tax solutions are increasingly being introduced to encourage enterprises to behave socially responsibly. Therefore, the originality of the article is that it expands knowledge on this topic.

Keywords: corporate social responsibility, CSR expenses, corporate income tax, non-financial reporting.

(Nie)poprawność raportów finansowych w formacie ESEF wybranych polskich emitentów giełdowych

KATARZYNA KOBIELA-PIONNIER

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest określenie, czy krajowi emitenci giełdowi poprawnie zrealizowali obowiązek zastosowania znaczników (tagów) XBRL w skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych sporządzonych zgodnie z nowymi wymogami Unii Europejskiej (sprawozdania w formacie ESEF, tj. European Single Electronic Format).

Metodyka/podejście badawcze: Zastosowaną metodą badawczą była szczegółowa analiza znaczników XBRL wykorzystanych przez 10 losowo wybranych podmiotów notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych (GPW) w Warszawie w ich pierwszych raportach rocznych sporządzonych w formacie ESEF.

Wyniki: Emitenci sporządzający sprawozdania finansowe z wykorzystaniem tagów XBRL popełniali różnorodne błędy merytoryczne w ich doborze, polegające zwłaszcza na zastosowaniu nieodpowiedniego znacznika lub stworzeniu niepotrzebnego rozszerzenia. Wszystkie rozpoznane błędy naruszają zasady tagowania zawarte w Rozporządzeniu Delegowanym KE 2019/815 (Rozporządzeniu ESEF). Na podstawie uzyskanych wyników zaproponowano klasyfikację (systematykę) błędów merytorycznych, jakie mogą wystąpić w sprawozdaniach finansowych tagowanych znacznikami XBRL z taksonomii ESMA ESEF.

Praktyczne implikacje: artykuł może być przydatny zarówno emitentom sporządzającym sprawozdania finansowe z wykorzystaniem języka XBRL, jak i biegłym rewidentom, którzy w ramach prowadzonego audytu mają obowiązek weryfikacji poprawności użytych znaczników.

Ograniczenia badawcze: stosunkowo nieliczna grupa badawcza (10 spółek).

Oryginalność/wartość: Artykuł stanowi pierwsze polskojęzyczne opracowanie naukowe na temat błędów w znacznikach XBRL, co wynika z nowości poruszanej tematyki. Ponadto ze względu na istotne różnice w regulacjach dotyczących zastosowania XBRL między obszarem UE a innymi jurysdykcjami (zwłaszcza USA), część zidentyfikowanych w trakcie badania nieprawidłowości nie została jeszcze opisana w literaturze, dlatego ich zaproponowana kategoryzacja może stanowić istotny wkład do literatury przedmiotu.

Słowa kluczowe: ESEF, XBRL, błędy, tagowanie, rozszerzenia, polskie spółki publiczne.

Abstract

Purpose: The purpose of this article is to determine whether Polish stock exchange issuers have correctly fulfilled the obligation to use XBRL tags in consolidated financial statements prepared in accordance with the new European Union requirement, i.e. in the European Single Electronic Format (ESEF).

Methodology/approach: The research method used was a detailed analysis of XBRL tags used by ten randomly selected entities listed on the Warsaw Stock Exchange in their first annual reports prepared in the ESEF format.

Findings: Issuers preparing financial statements using XBRL labels made various substantive errors in their selection, in particular, by using an inappropriate tag or creating an unnecessary extension. All identified errors violated the tagging rules contained in EC Delegated Regulation 2019/815 (ESEF Regulation). Based on the results, a classification (taxonomy) of substantive errors that may occur in financial statements tagged with XBRL tags from the ESMA ESEF taxonomy is proposed.

Practical implications: the article may be useful both for issuers preparing financial statements using XBRL tags and for statutory auditors who are required to verify the correctness of the tags used as part of their audit obligation.

Research limitations: A relatively small research group (10 companies) was used.

Originality/value: This article is the first Polish-language study on errors in XBRL tags, which results from the novelty of the subject matter. In addition, due to significant differences in regulations regarding the use of XBRL between the EU and other jurisdictions (especially the US), some errors identified during the study have not yet been described in the literature; hence their proposed categorization may be a significant contribution to the literature.

Keywords: European Single Electronic Format (ESEF), XBRL, errors, tagging, extensions, Polish listed companies.

Poczucie prawnej odpowiedzialności zawodowej wśród księgowych w Polsce. Pilotażowe badanie jakościowe

DOMINIKA KORZENIOWSKA, ANNA WILKOŃSKA

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest prezentacja wyników badania dotyczącego diagnozy sposobów rozumienia zawodowej odpowiedzialności księgowych wynikającej z wymogów prawa bilansowego i poczucia tej odpowiedzialności.

Metodyka/podejście badawcze: Pilotażowe badanie jakościowe przeprowadzono w formie wywiadów pogłębionych z 14 samodzielnymi księgowymi zatrudnionymi w biurach rachunkowych lub w przedsiębiorstwach z różnych branż w Polsce.

Wyniki: Subiektywna definicja odpowiedzialności zawodowej badanych była wieloaspektowa i obejmowała wymiary: prawny, etyczny, ekonomiczny i społeczny. Obszarami, wytyczanymi regulacjami prawa bilansowego, za które badani czuli się odpowiedzialni, były głównie typowe codzienne zadania wykonywane na tym stanowisku (księgowanie operacji, wycena, nadążanie za zmianami w przepisach), a także ich końcowy produkt w postaci sprawozdania finansowego. Badanym odpowiedzialność kojarzyła się też z dbałością o własną reputację. Opinie o postrzeganiu odpowiedzialności przez innych księgowych nie były rozwiniętym wątkiem refleksji badanych. Ogólnie uważali oni, że księgowi myślą podobnie do nich, zaś głębszy namysł wyzwał refleksję o czynnikach negatywnie wpływających na środowiskowe poczucie odpowiedzialności. Według badanych, jeśli ktoś jest odpowiedzialny z natury, to staż pracy tej cechy nie osłabi. Poczucie odpowiedzialności może jedynie wzrosnąć wraz z nabytym doświadczeniem.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Ograniczenia badania wynikają z zastosowanej metody – pilotażowy wywiad swobodny. Wartościową kontynuacją ustaleń byłoby poszerzenie badań jakościowych np. nad relacjami między poczuciem odpowiedzialności a tożsamością księgowych, ich determinacją do osiągania celów czy stosowanymi wymówkami, by chronić siebie w trudnych sytuacjach, następnie rozpoznanie przywołanych przez księgowych w wywiadach kwestii metodami ilościowymi oraz eksperymentalnymi.

Oryginalność/wartość: W artykule opisano pierwsze badanie dotyczące poczucia prawnej odpowiedzialności zawodowej księgowych, co otwiera kolejny wymiar analizy zachowań tej grupy profesjonalnej w ramach behawioralnego nurtu rachunkowości w Polsce. Badanie stanowi jakościową podstawę konceptualizacji przyszłych badań nad prawną odpowiedzialnością zawodową księgowych i operacjonalizacji problematyki badawczej.

Słowa kluczowe: odpowiedzialność, poczucie odpowiedzialności, odpowiedzialność zawodowa, księgowi, rachunkowość behawioralna.

Autonomizacja procesów rachunkowości

MONIKA ŁADA, KLAUDIA MARTINEK-JAGUSZEWSKA

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest konceptualizacja autonomizacji procesów rachunkowości. Na podstawie dyskusji we współczesnej literaturze z zakresu transformacji cyfrowej oraz badań empirycznych scharakteryzowano uniwersalne zjawisko autonomizacji procesów biznesowych i wskazano jego konsekwencje dla praktyk rachunkowości.

Metodyka/podejście badawcze: Część empiryczna artykułu obejmuje wyniki badań jakościowych zmian organizacyjnych następujących pod wpływem automatyzacji procesów rachunkowości w czterech podmiotach realizujących usługi finansowo-księgowe. Została przeprowadzona analiza treści wywiadów z menedżerami i księgowymi zaangażowanymi w realizację automatyzowanych procesów.

Wyniki: Na podstawie badań opracowano propozycję definicji autonomizacji procesów rachunkowości jako zjawiska organizacyjnego towarzyszącego inteligentnej automatyzacji procesów finansowo-księgowych. Analiza przykładów wdrożeniowych umożliwiła scharakteryzowanie uwarunkowań i cech autonomizacji procesów rachunkowości. W szczególności zwrócono uwagę na: konieczność uwiarygodniania procesów przed ich automatyzacją; wyraźnego związku autonomizacji z kompleksowością automatyzacji procesów; zmianę roli i orientacji wykonawców procesów i menedżerów, zmniejszenie presji w relacjach oraz wzrost istotności zaufania.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Przeprowadzone badania empiryczne miały charakter eksploracyjny i odnosiły się do doświadczeń i subiektywnej percepcji respondentów.

Mogą być punktem wyjścia do kolejnych ilościowych badań zmian organizacyjnych określanych jako autonomizacja procesów rachunkowości, a także poszukiwań wzorców normatywnych tzw. autonomicznej rachunkowości.

Oryginalność/wartość: Są to pierwsze badania empiryczne aktualnego zjawiska autonomizacji procesów rachunkowości, towarzyszącego szerszym i lepiej już rozpoznanym trendom transformacji cyfrowej rachunkowości.

Słowa kluczowe: autonomizacja, rachunkowość, automatyzacja, sztuczna inteligencja, procesy biznesowe.

Abstract

Purpose: The aim of the article is to conceptualise the autonomization of accounting processes. Based on the discussion of contemporary literature in the field of digital transformation and empirical research, the ubiquitous phenomenon of business process autonomization is characterised and its consequences for accounting practises are indicated.

Methodology/approach: The empirical part of the article covers the results of qualitative research on organisational changes resulting from the automation of accounting processes in four entities providing financial and accounting services. A content analysis of interviews with managers and accountants involved in the implementation of automated processes is carried out.

Findings: A definition of the autonomization of accounting processes is proposed as an organisational phenomenon that accompanies the intelligent automation of accounting processes. The analysis of implementation examples made it possible to highlight the contingencies and features of autonomization of accounting processes. In particular, the following aspects were emphasised: the need to authenticate processes before their automation; a clear relationship between autonomization and the complexity of process automation; changing the role and orientation of process performers and managers; reducing pressure in relations; and increasing the importance of trust.

Research limitations/implications: The empirical research was exploratory in nature and referred to the experiences and subjective perceptions of the respondents. The results can be a starting point for further quantitative research on organisational changes referred to as the autonomization of accounting processes, as well as in the search for normative patterns of autonomous accounting.

Originality/value: It is the first empirical study of the contemporary phenomenon of the autonomization of accounting processes that accompanies broader and better recognised trends of the digital transformation of accounting.

Keywords: autonomization, accounting, automation, artificial intelligence, business processes.

Zmiany klasyfikacji i prezentacji pozycji w rachunku zysków i strat. Dyskusja nad nowym standardem

EWA WANDA MARUSZEWSKA, MACIEJ ANDRZEJ TUSZKIEWICZ

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest zaprezentowanie wybranych zmian planowanych do wprowadzenia projektem standardu ED/2019/7 z perspektywy obowiązujących rozwiązań w zakresie klasyfikacji i prezentacji w rachunku zysków i strat. Dodatkowo w artykule autorzy wskazują różnice, które powstaną między rozwiązaniami krajowymi a opracowywanym standardem.

Metodyka/podejście badawcze: W artykule zastosowano analizę regulacji prawnych oraz studium przypadku w postaci przekształcenia danych jednostki X za trzy kolejne okresy sprawozdawcze.

Wyniki: Obowiązkowe wyodrębnienie segmentów działalności inwestycyjnej oraz finansowej, których definicje różnią się od dotychczas znanych na gruncie prawa krajowego i MSR/MSSF, stanowią największe wyzwanie. Wiele pozycji (m.in. różnice kursowe, przychody i koszty inwestycji) zmieni miejsce prezentacji w rachunku zysków i strat lub wystąpi obowiązek ich rozdzielenia na różne segmenty działalności.

Praktyczne implikacje: Zidentyfikowane różnice między regulacjami krajowymi a planowanym standardem wskazują na konieczność dostosowania organizacji rachunkowości, w tym istniejących systemów księgowych oraz przeprowadzenie działań edukacyjnych przez organizacje zrzeszające osoby zawodowo zajmujące się rachunkowością.

Oryginalność/wartość: Szczegółowa identyfikacja różnic w prezentacji rachunku zysków i strat między projektem nowego standardu a obowiązującymi regulacjami jest efektem prac autorów w zespole doradczym powołanym przez European Financial Reporting Advisory Board (EFRAG). Wyniki przeprowadzonych analiz sygnalizują potrzebę podjęcia działań przez regulatora w celu dostosowania rozwiązań krajowych do projektowanych zmian. W ocenie autorów, projektowane zmiany przyczynią się do zwiększenia jakości, w tym użyteczności i porównywalności sprawozdań finansowych.

Słowa kluczowe: projekt standardu, Międzynarodowy Standard Rachunkowości 1, Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, rachunek zysków i strat, Europejska Grupa Doradcza ds. Sprawozdawczości Finansowej.

Abstract

Purpose: The objective is to present selected changes slated for introduction through exposure draft ED/2019/7. The perspective adopted concerns the current classification and disclosure in the profit and loss statement. In addition, the authors indicate the differences between the new standard and the local accounting regulations.

Methodology/approach: We used an analysis of legal regulations and a case study in the form of data transformation of entity X for three consecutive reporting periods.

Findings: Mandatory separation of investments and financial activities, whose definition differs from those in national law and IAS/IFRS, represents the greatest challenge. Many items (including exchange rate differences, investment incomes and expenses) will be disclosed differently in the profit and loss statement, including being split between two or more categories.

Practical implications: The identified differences between the local regulations and the new standard indicate the need to change how the accounting ledger is organized, including amendments in the information systems. It also calls for several educational events to be held by professional accounting organizations.

Originality/value: The detailed identification of differences in the disclosure of profit and loss statements stem from the authors' engagement in the European Financial Advisory Board's (EFRAG) field test. The results indicate that the regulator must act to bring national law into line with the planned changes. The proposed changes will increase the quality of financial statements, including the relevance and comparability of financial information.

Keywords: exposure draft, International Accounting Standard 1, International Financial Reporting Standards, profit and loss statement, European Financial Reporting Advisory Group.

Wynik finansowy Lasów Państwowych i podział zysku – w opiniach interesariuszy

BEATA SADOWSKA

Streszczenie

Cel: Celem podstawowym artykułu jest prezentacja i ocena istoty, zasad ustalania (pomiaru) i sposobów prezentowania w sprawozdawczości finansowej wyniku netto Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (LP) oraz prezentacja podziału zysku.

Metodyka/podejście badawcze: Rozważania w artykule przedstawiono na tle poglądów prezentowanych w literaturze przedmiotu przez wybranych autorów. Zastosowano metodę krytycznej analizy i syntezy, wnioskowanie oraz studium przypadku. Dane do analiz zaczerpnięto ze sprawozdań finansowo-gospodarczych LP za lata 2011–2021 oraz raportów uzyskanych w ramach złożonego do LP wniosku o ponowne wykorzystanie informacji sektora publicznego.

Wyniki: LP od roku 2018 notują spadek przychodów ogółem. Około 55–56% kosztów ogółem LP stanowią koszty działalności podstawowej, związane ze sprzedażą drewna. Od roku 2018 udział tych kosztów jest malejący. Koszty ogólnego zarządu związane głównie z utrzymaniem Służby Leśnej to około 41–42% wszystkich kosztów LP. Koszty te kształtują się na zróżnicowanym poziomie w badanym okresie. Od roku 2018 notuje się wzrost procentowego udziału tych kosztów w kosztach ogółem LP. LP za lata 2011–2021 osiągały dodatni wynik z działalności (zysk), który przeznaczają na: zasilenie kapitału zasobów LP, nagrody dodatkowe dla pracowników, zasilenie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, cele społecznie użyteczne.

Ograniczenia badawcze: Brak wyczerpujących, pełnych danych na temat podziału zysku ogółem w LP oraz w poszczególnych nadleśnictwach. Brak dostępu do danych poszczególnych nadleśnictw. Organizacja poddana badaniu nie udzieliła szczegółowych informacji.

Oryginalność/wartość: Uzupelnienie luki badawczej w zakresie informacyjnym o osiągniętych przychodach oraz ponoszonych kosztach prowadzonej zrównoważonej gospodarki leśnej, w tym próba szerszego opisu podziału zysku LP. Matryca podziału zysku oraz indeks stanowią uniwersalne narzędzia, które mogą być wykorzystywane do planowania podziału zysku w LP.

Słowa kluczowe: wynik finansowy, przychody, koszty, podział zysku, Lasy Państwowe.

Abstract

Purpose: The main aim of the study is to present and evaluate the essence, the principles of determining (measuring), and the means of presenting the result of Polish State Forests (LP) in financial reporting, as well as the presentation of the initial distribution of profit.

Methodology/approach: The considerations in the study are contrasted with selected authors from the source literature. The methods of critical analysis and synthesis, inference, and a case study were used. The data for the analyses were collected from the financial and economic reports of LP for 2011–2021 and from the accounts obtained by filing a motion in LP to reuse public sector information.

Findings: LP's revenue has been decreasing since 2018. Approximately 55–56% of LP's overall spending is related to the costs of the core activity, which is related to the sale of lumber. Since 2018, the share of this spending has diminished. The costs of general management primarily associated with maintaining the Forest Service amount to around 41–42% LP's total spendings. These costs are structured at diverse levels within the study period. The increase in the percentage contribution of the abovementioned spendings in

LP's total costs has been noted since 2018. From 2011 to 2021, LP made a profit from business activities and it is used to support LP's assets, provide extra rewards for employees, contribute to the company's social benefits fund, and for socially useful purposes.

Research limitations: There is a lack of comprehensive data on the general distribution of profits from LP and individual forest districts. Additionally, there was a lack of access to data from the respective forest districts. LP did not provide detailed information.

Originality/value: The paper fills the gap on information about acquired revenue and incurred costs of managing a sustainable forest economy, including an attempt to delineate a description of the distribution of LP's profit. The profit-sharing matrix and index are versatile tools that can be used for profit-sharing planning in LP.

Keywords: financial result, revenue, costs, profit distribution, State Forests.

Pomiar realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju przez spółki notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie w świetle wytycznych UNCTAD–ISAR

ARLETA SZADZIEWSKA, ANNA SZYCHTA, HALINA WANIAK-MICHALAK

Streszczenie

Cel: Przyjęto dwa powiązane ze sobą cele artykułu. Pierwszym jest zidentyfikowanie wskaźników służących do pomiaru realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju (CZR) przez przedsiębiorstwa według metodyki Międzyrządowej Grupy Roboczej Ekspertów ds. Międzynarodowych Standardów Rachunkowości i Sprawozdawczości (UNCTAD–ISAR), które zostały wykazane w zintegrowanych raportach lub oddzielnych niefinansowych sprawozdaniach spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych (GPW) w Warszawie. Drugim celem jest ustalenie czynników mających wpływ na liczbę wskaźników CZR ujawnianych przez spółki giełdowe.

Metodyka/podejście badawcze: Badaniem objęto 62 sprawozdania spółek giełdowych za 2020 i 55 sprawozdań za 2019 rok (dobór losowy). Wykorzystano następujące metody badawcze: analizę treści sprawozdań oraz wybrane metody statystyki opisowej i matematycznej (wieloraką regresję liniową i nieparametryczny test U Manna-Whitneya).

Wyniki: Badane spółki ujawniały przeciętnie w raporcie zintegrowanym lub niefinansowym niewielką liczbę wskaźników realizacji CZR, tj. 11 na 33 przyjęte w wytycznych UNCTA-ISAR. Największa liczba tego typu wskaźników zawarta w raporcie zintegrowanym bardzo dużej spółki wynosiła 21. Wyniki badania wskazują, że liczba ujawnianych mierników CZR zależy od wielkości spółki, rodzaju raportu oraz działalności firmy w branżach kontrowersyjnych. Zaliczenie spółki do indeksu WIG-ESG nie ma wpływu na liczbę mierników prezentowanych przez spółkę.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Ograniczeniem badania jest mała próba badawcza oraz uwzględnienie jedynie spółek notowanych na GPW w Warszawie.

Oryginalność/wartość: Nowością w badaniu jest zastosowanie wytycznych UNCTAD-ISAR i powiązanie ujawnień przez przedsiębiorstwa w ich raportach zewnętrznych z pomiarem realizacji globalnych Celów Zrównoważonego Rozwoju.

Słowa kluczowe: Cele Zrównoważonego Rozwoju, Międzyrządowa Grupa Robocza Ekspertów ds. Międzynarodowych Standardów Rachunkowości i Sprawozdawczości, raport zintegrowany, sprawozdanie niefinansowe, Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie, wskaźniki.

Abstract

Purpose: The article has two related purposes. The first is to identify the indicators used to measure the implementation of the Sustainable Development Goals (SDGs) in the integrated or non-financial reports of companies listed on the Warsaw Stock Exchange (WSE) using the methodology of the Intergovernmental Working Group of Experts on International Accounting and Reporting Standards (UNCTAD-ISAR). The second objective is to determine the factors that affect the number of SDG indicators disclosed by listed companies.

Methodology/approach: The study covers the 62 reports of listed companies on the WSE for 2020 and 55 reports for 2019 (random selection). The following research methods were used: analysis of the content of reports and selected methods of descriptive and mathematical statistics (linear multiple regression and nonparametric U Mann-Whitney test).

Findings: The companies disclosed, on average, few SDG indicators in their integrated report or non-financial report, i.e., 11 of the 33 adopted in the UNCTAD-ISAR guidance. The most indicators of this type included in the integrated report of a very large company was 21. The study results indicate that the number of disclosed measures of SDGs depends on company size, the type of report, and the company's activity in controversial industries. Including a company in the WIG-ESG index does not affect the number of measures presented by the company.

Research limitations/implications: The limitation of the study is the small research sample and the inclusion of only companies listed on the WSE.

Originality/value: A novelty in the study is the inclusion of the UNCTAD-ISAR guidance and linking disclosures by companies in their external reports with the measurement of implementation of global SDGs.

Keywords: Sustainable Development Goals, Intergovernmental Working Group of Experts on International Accounting and Reporting Standards (ISAR), integrated report, non-financial report, Warsaw Stock Exchange, indicators.

Z historii rachunkowości / Accounting history

Zgubny przypadek wiary w możliwości księgowości weneckiej w humoresce Juliana Wieniawskiego *Buchalterya podwójna*

SŁAWOMIR SOJAK

Streszczenie

Cel: Celem tego artykułu jest zapoznanie czytelników z humoreską Juliana Wieniawskiego z 1888 roku, której tytułowym motywem jest księgowość podwójna.

Metodyka/podejście badawcze: Analiza tekstu polegająca na interpretacji przyczyn zachwalania księgowości podwójnej przez głównego bohatera oraz niespełnionych a pokładanych w niej nadziei. Wnioskowanie na podstawie tekstu zakresu stosowanej księgowości przez głównego bohatera oraz poglądów na jej temat autora opowiadania.

Wyniki: Przypuszczenia dotyczące przyczyn nieudanej próby zastosowania księgowości podwójnej w gospodarstwie rolnym.

Ograniczenia badawcze: Wynikają z charakteru utworu literackiego, jakim jest humoreska, w której istotne jest przewrotne zakończenie w stosunku do wcześniejszych oczekiwań.

Oryginalność/wartość: W artykule autor przestrzega przed stosowaniem naukowego podejścia do księgowości podwójnej wszędzie tam, gdzie nie jest konieczne. Autor artykułu dowodzi, że księgowość może być, jeśli nie głównym to pobocznym wątkiem utworów literackich. Tak było między innymi w przypadku *Kupca weneckiego* i *Cymbelina* Williama Szekspira, czy *Portretu w czarnych ramach* Zbigniewa Herberta, tak jest i w tym przypadku.

Słowa kluczowe: Julian Wieniawski, księgowość wenecka, księgowość podwójna, humoreska, wiek XIX.

Abstract

Purpose: The purpose of this article is to acquaint readers with Julian Wieniawski's 1888 humoresque, the title motif of which is double-entry bookkeeping.

Methodology/approach: The text is analyzed by interpreting the reasons for the main character's praise of double-entry bookkeeping and the hopes unfulfilled but placed in it. Inferences are made from the text of the extent of accounting used by the main character and the views on it of the author of the story.

Findings: Conjectures on why double-entry bookkeeping failed on the farm.

Research limitations: Limitations arise from the nature of the literary work, which is a humoresque in which a perverse ending to earlier expectations is important.

Originality/value: The article serves as a cautionary tale against applying a scientific approach to double-entry bookkeeping wherever it is not necessary. The article demonstrates that accounting can be, if not the main then a side plot of literary works. This was the case with Shakespeare's *The Merchant of Venice* and *Cymbeline* or Herbert's *Portrait in Black Frames*, among others, and it is also the case here.

Keywords: Julian Wieniawski, Venetian accounting, double bookkeeping, humoresque, 19th century.

W kierunku umiędzynarodowienia / Towards internationalization

How cultural factors influence sustainable development reporting in Poland

MAŁGORZATA CZERNY, MAGDALENA KOWALCZYK

Abstract

Purpose: The purpose of this article is to demonstrate the connection between cultural factors and sustainable development reporting in Poland.

Methodology/approach: We use a case study to explore in depth the object of our study – the reporting of non-financial information. The analysis was conducted from multiple perspectives based on Hofstede's cultural dimensions.

Findings: The research suggests that the attitudes of stakeholders and companies towards the development of SDG reporting and the use of Global Reporting Initiative (GRI) are neutral. Poland's performance on Hofstede's dimensions is consistent with the frequency and type of GRI indicators companies use in their reports.

Research limitations: A limitation of our research is that we only examine one area of non-financial reporting, and we only refer to companies in the WIG20. Additionally, we only study one year.

Practical implications: This paper will be useful to academics and practitioners to enable an understanding of cultural dimensions in the context of sustainable development reporting.

Originality/value: Our research explains the reluctance to report social areas. Our research analyzes the sustainable development reports of companies from the Warsaw Stock Exchange WIG Index. We determine which social indicators are reported by companies and which are not, and using Hofstede's theory, we explain the reasons for the lack of disclosures.

Keywords: sustainable development goals (SDGs), non-financial information, Hofstede model, Corporate Social Responsibility.

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest wykazanie wpływu czynników kulturowych na raportowanie zrównoważonego rozwoju w Polsce.

Metodyka/podejście badawcze: Wykorzystano studium przypadku, aby dogłębnie zbadać przedmiot badania – raportowanie informacji niefinansowych. Analiza została przeprowadzona z wielu perspektyw – z uwzględnieniem różnych wymiarów kultury sformułowanych przez Hofstede.

Wyniki: Z badania wynika, że nastawienie interesariuszy i firm do rozwoju raportowania SDG i wykorzystania GRI jest raczej neutralne. Wyniki Polski w wymiarach Hofstede są zgodne z częstotliwością i rodzajem wskaźników GRI wykorzystywanych przez firmy w swoich raportach.

Ograniczenia badawcze: Ograniczeniem jest to, że badano tylko jeden obszar raportowania niefinansowego, jak również fakt, że tylko z jednego roku. W badaniu odwołano się wyłącznie do spółek z indeksu WIG20.

Praktyczne implikacje: Artykuł będzie przydatny dla naukowców i praktyków, umożliwiając zrozumienie problemu związanego z wymiarami kulturowymi w kontekście raportowania zrównoważonego rozwoju.

Oryginalność/wartość: Badanie wyjaśnia niechęć do prezentowania w sprawozdaniach obszarów społecznych. Przeanalizowano raporty zrównoważonego rozwoju spółek z Warszawskiego Indeksu Giełdowego (WIG). Ustalono, które ze wskaźników społecznych są raportowane przez firmy, a które nie. Przyczyny braku ujawnień wyjaśniono posługując się teorią Hofstede.

Słowa kluczowe: cele zrównoważonego rozwoju (SDG), informacje niefinansowe, model Hofstede, społeczna odpowiedzialność biznesu.

E-governance and blockchain technology in local government

MAGDALENA KOWALCZYK, REMIGIUSZ NAPIECEK

Abstract

Purpose: One of the doctrines of New Public Management is increased efficiency and consumer satisfaction in local government. Implementing new technologies like digital administration and blockchain could be very helpful in achieving this objective. The article focuses on the usability of e-government as a management tool and the possibility of implementing blockchain technology in local government accounting. This research attempts to answer the following research question: What are local government employees' perceptions of e-governance and blockchain technology?

Methodology/approach: A survey was used as a research tool to determine the role of digital administration and blockchain technology in local government units at the community level. A questionnaire was emailed to all municipalities in Poland: rural, urban and urban-rural.

Findings: The results of the research show that, in the respondents' opinion, the use of e-governance in local government is very helpful in management. However, the use of blockchain technology in local government accounting is debatable.

Research limitation/implications: This paper will be useful to academics and practitioners to enable an understanding of the problems associated with introducing and using new technologies in local government. The limitation of the research is that blockchain technology is new and, unfortunately, there are very few examples of its implementation by local governments in Poland. Therefore, it is difficult to assess the positive and effective implementation of blockchain technology by local governments. The article shows the point of view of local government officials, which is also a limitation of our research.

Originality/value: The article makes an important contribution to the research on the use of new technologies in local government units. The research has made it possible to assess e-government as a tool for managing local government units and to present officials' attitudes to the possibility of using blockchain technology in local government accounting.

Keywords: local government units, new technologies, e-governance, blockchain, efficiency.

Streszczenie

Cel: Jednym z postulatów koncepcji nowego zarządzania publicznego jest zwiększenie efektywności i zadowolenia konsumentów w samorządzie terytorialnym. W osiągnięciu tego celu bardzo pomocne może być wdrożenie nowych technologii, takich jak administracja cyfrowa i *blockchain*. Niniejszy artykuł skupia się na problemie użyteczności e-administracji (*e-governance*) jako narzędzia zarządzania oraz możliwości wdrożenia technologii *blockchain* w rachunkowości jednostek samorządu terytorialnego. Przeprowadzone badania są próbą odpowiedzi na pytanie, jak postrzegają *e-governance* i technologię *blockchain* pracownicy samorządów terytorialnych.

Metodyka/podejście badawcze: Jako narzędzie badawcze wykorzystano ankietę do określenia roli cyfrowej administracji i technologii *blockchain* w jednostkach samorządu terytorialnego na poziomie gminy. Ankietę wysłano drogą mailową do wszystkich gmin w Polsce: wiejskich, miejskich i miejsko-wiejskich.

Wyniki: Wyniki przeprowadzonych badań pokazują, że wykorzystanie e-administracji w samorządzie terytorialnym jest w opinii respondentów bardzo pomocne w zarządzaniu. Jednak wykorzystanie technologii *blockchain* w rachunkowości jednostek samorządu terytorialnego jest według respondentów dyskusyjne.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Artykuł będzie przydatny dla naukowców i praktyków, pozwala na zrozumienie problemów związanych z wdrożeniem i stosowaniem nowych technologii w samorządzie terytorialnym. Ograniczeniem badań jest fakt, że technologia *blockchain* jest nowa i istnieje bardzo mało przykładów jej wdrożenia przez samorządy w Polsce. Dlatego trudno jest ocenić pozytywne i skuteczne wdrożenie technologii *blockchain* przez samorządy. Artykuł ukazuje punkt widzenia urzędników jednostek samorządu terytorialnego, co też jest ograniczeniem naszych badań.

Oryginalność/wartość: Artykuł wnosi istotny wkład w badania nad możliwością wykorzystania nowych technologii w jednostkach samorządu terytorialnego. Przeprowadzone badania pozwoliły na ocenę e-administracji jako narzędzia zarządzania jednostkami samorządu terytorialnego i przedstawienia stosunku urzędników do możliwości wykorzystania technologii *blockchain* w rachunkowości jednostek samorządu terytorialnego.

Słowa kluczowe: jednostki samorządu terytorialnego, nowe technologie, e-administracja, *blockchain*, efektywność.